

Bilag 1. Handleplan for forebyggelse af tidlig alkoholdebut og ruskultur blandt unge

Alkohol er både et nydelses- og rusmiddel. Et lavt eller moderat forbrug, kan være risikofrit for helbredet. Bliver man afhængig af alkohol, eller ofte drikker flere genstande på én gang ved vi, at alkohol har konsekvenser for den enkelte person og ofte også for vedkommendes omgivelser. Som en del af første spor i *Forebyggelses- og Sundhedsfremmepolitik for Furesø Kommune 2019-2022*, iværksættes denne handleplan målrettet unge, med det formål at forhindre de negative psykiske, fysiske og sociale konsekvenser af et storforbrug af alkohol.

Vi ved at mennesker, og måske særligt unge, påvirkes af deres omgivelser. Forældre har større indflydelse på unges vaner og holdninger end de fleste tror, og rammer og regler i de institutioner og fritidstilbud unge benytter sig af, har også afgørende indflydelse på unges adfærd og holdninger. Samtidig ved vi, at både rygning og alkohol er afhængighedsskabende og livsforkortende, og begge dele er betegnet som "gateway stoffer", da en tidlig alkohol- og rygedebut øger risikoen for stofmisbrug. Derfor vil Furesø Kommune med denne handleplan sætte konkrete mål for at nedbringe unges alkoholforbrug, herunder flytte grænsen opad for unges alkoholdebut.

Vidste du at...?

- **5200 af Furesø Kommunes borgere viser tegn på alkoholafhængighed (1 % over regionsgennemsnittet)**
- **1300 af Furesø Kommunes borgere med børn i hjemmet har en risikabelt alkoholadfærd (2 % over regionsgennemsnittet)**
- **2500 af Furesø Kommunes borgere har et storforbrug af alkohol (samme som regionsgennemsnittet)**
- **3700 af Furesø Kommunes borgere er rusdrikkere (2 % under regionsgennemsnittet)**

Konsekvenser af et stort alkoholforbrug

Et stort alkoholforbrug har konsekvenser for den enkeltes dødelighed, trivsel og sundhed, men medfører også sociale og psykiske konsekvenser, for de børn der vokser op i familier med risikabelt alkoholadfærd. Ligeledes udgør alkoholbehandling en stor udgift for kommunerne: I en gennemsnitskommune på 51. 000 borgere udgør medfinansiering 5,1 mio. kr. årligt alene til alkoholbehandling. Der ud over udgør udgifterne til førtidspensioner på grund af alkoholrelaterede lidelser 7 mio. kr. Inkluderer andre overførselsindkomster end førtidspension (også udgifter til hjælpeforanstaltninger til børn og unge) svarer dette til årlige meromkostninger på 31,6 mio. kr. (Sundhedsstyrelsens Forebyggelsespakke på Alkohol 2018)

I dag ved vi også at jo ældre man bliver, desto dårligere omsætter og tåler man alkohol. Ældre bør generelt være varsomme med alkohol og drikke få genstande ved samme lejlighed. Ældre får

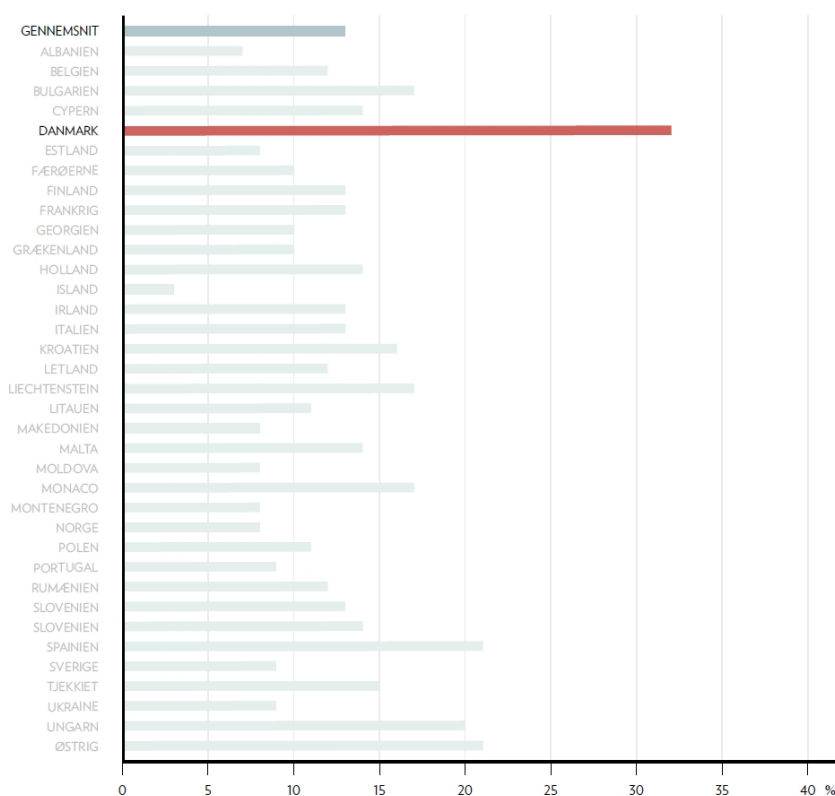
ofte medicin, som gør effekten af alkohol større, ligesom flere kroniske sygdomme hos ældre kan påvirke effekten. Ligeledes øges risikoen for tab af balance og medfølgende knoglebrud. (Kilde: www.sundhed.dk)

For unge menneskers vedkommende forøger et vedvarende og tidligt indtag af alkohol risikoen for negative konsekvenser, både på kort og på langt sigt. De kortsigtede konsekvenser handler om ulykker, vold, konflikter og fortrudte hændelser (såsom seksuelle handlinger, indtag af stoffer mm.). På langt sigt handler konsekvenserne om hjernens udvikling, de kognitive evner, samt udviklingen af flere sygdomme, herunder visse kræftformer samt hjerte-kar problemer. Udskydelse af alkoholdebut og håndtering af socialt pres omkring rusdrikkeri er afgørende for at forebygge udvikling af afhængighed, og de medfølgende negative konsekvenser.

I Danmark har vi en alkoholkultur, som ikke helt ligner andre lande landes. Når man sammenligner danskernes alkoholforbrug med andre lande indenfor EU er dette tydeligt. For eksempel i tabellen nedenfor, hvor unges ruskultur illustreres.

→ **FIGUR 5**

Fuldskab inden for de seneste 30 dage i undersøgelsen The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs fra 2015 (8).

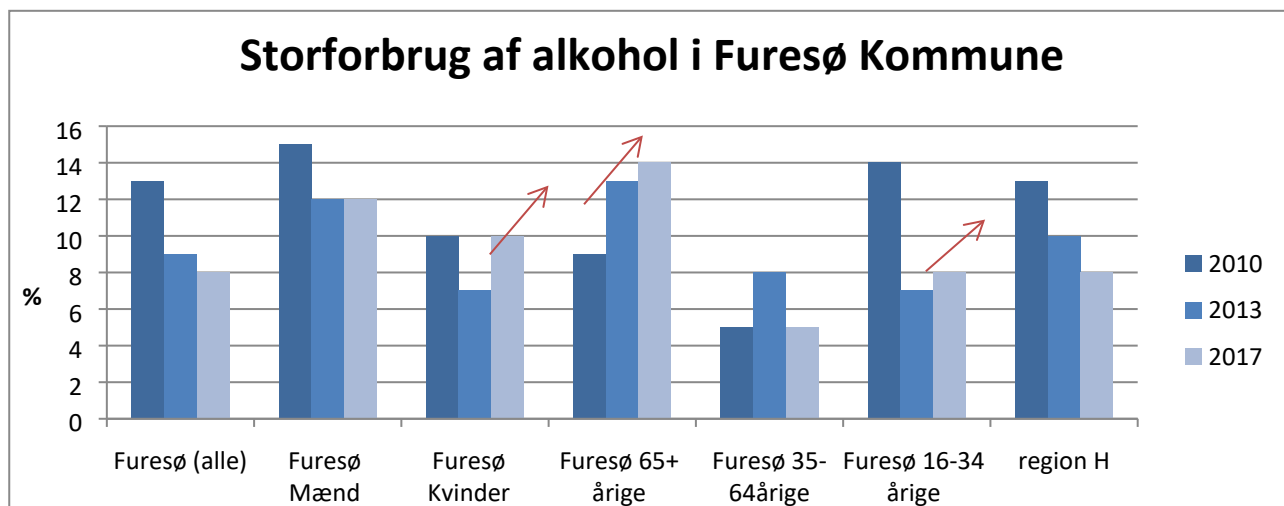
En forklaring på ovenstående er kulturelt betinget og udgøres af et væld af kendte og ukendte faktorer. Nogle af forklaringerne handler blandt andet om at både rusdrikkeri, et nydelsespræget alkoholindtag samt tidlig debut blandt unge, ofte betragtes som socialt acceptabelt både i familier og i fritidslivet. Ligeledes er alkohol en central del af fejring, når børn, unge og voksne samles om begivenheder, såsom fødselsdage, confirmationer og mere uformelle begivenheder i hverdag og weekend. Fuldskab betragtes ikke nødvendigvis som pinligt, modsat andre kulturer.

Således kan vi ikke isolere indsatser for unge, eller udelukkende adressere de unge selv. De unge indgår i et kompliceret socialt netværk, hvor særligt hjemmeboende unges forældre, undervisere og medarbejdere i kommunale institutioner er centrale medspillere.

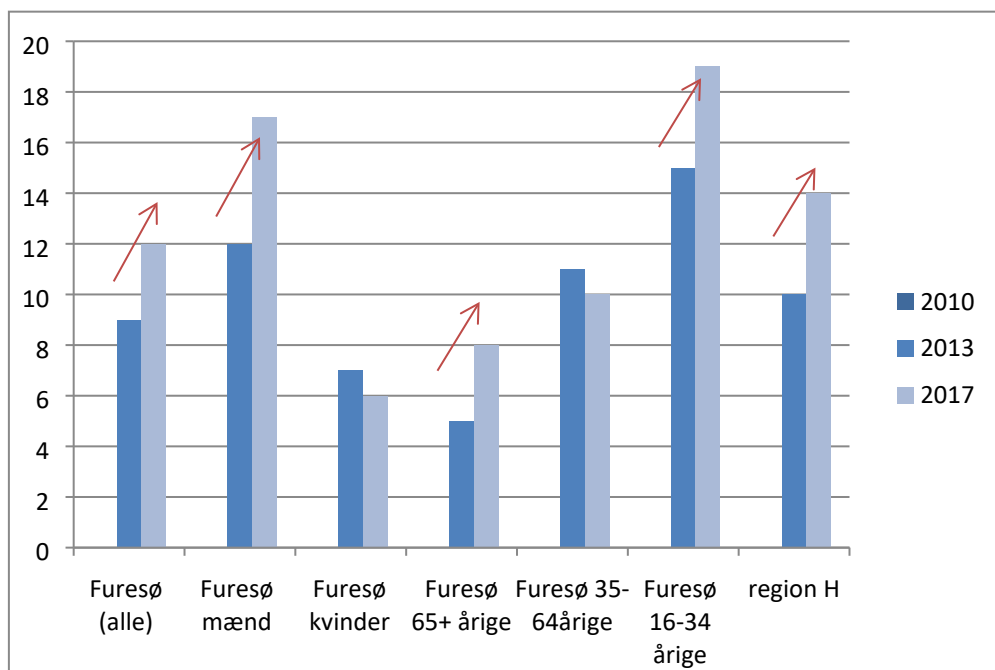
(Vidensråd for Forebyggelse. Unges alkoholkultur – Et Bidrag til Debatten. 2019)

Alkoholadfærden i Furesø Kommune

I Furesø Kommune er det risikable alkoholforbrug på flere områder højere end regionsgennemsnittet. Blandt de ældre borgere i Furesø er storforbruget af alkohol steget støt fra 2010 til 2017. Ligeledes er de unges storforbrug også steget fra 2013 til 2017. Borgere der udviser tegn på alkoholafhængighed, samt borgere med børn i hjemmet og risikabel alkoholadfærd er i Furesø Kommune højere end regionsgennemsnittet.

Rusdrikkeri i Furesø Kommune

(Kilde: Sundhedsprofil for Region Hovedstaden og Kommuner 2010, 2013 og 2017).

Handleplan for forebyggelse af alkoholmisbrug og ruskultur blandt unge

Handleplanen for unge går på tre ben:

1. Inddragelse af unge og oplysning til unge
2. Inddragelse af forældre og oplysning til forældre
3. Alkoholrie børne- og ungdomsmiljøer og strukturelle initiativer vedrørende kommunale institutioner og fritidslivet

Tilsammen skal de tre indsatsområder medføre

- Et reduceret alkoholforbrug blandt unge
- En udskydelse af alkoholdebuten blandt unge

I Furesø Kommune vil vi bremse udviklingen af unges alkoholforbrug, således at man ved næste regionale sundhedsprofil ser et fald i antal af unge, der rusdrikker og har storforbrug af alkohol.

For at indfri denne målsætning vil vi arbejde med følgende initiativer i de tre handleplansspor:

Ad. indsats 1. vil vi:

- sikre systematisk relevant viden om alkohol til unge i skoleregi
- inddrage elever i arbejdet med kulturer og sociale normer til fester og fejring

I 2020 iværksættes følgende initiativer:

- møde med det fælles elevråd omkring alkohol og rusmidler omkring fest og ungdomskultur

Relevante centre og afdelinger er: Jobcenter (SSP), CDS, CSS og CBKE

Ad. indsats 2. vil vi:

- sikre relevant viden til forældre om unges alkoholadfærd, alkohols konsekvenser og forældrenes vaner og holdningers indflydelse på unges alkoholkultur
- inddrage alle forældre tidligt inden alkoholdebut
- aflive misforståelser og kulturelle myter omkring alkohol

I 2020 iværksættes følgende initiativer:

- Stormøde i hhv. Farum og Værløse med oplæg for forældre i 7. og 8. klasse. Her vil der inviteres eksperter indenfor alkohol og alkoholdebut. Arrangementet gentages om nødvendigt flere gange i løbet af foråret.
- Oplysning via Aula
- Oplysning via forældremøder

Relevante centre og afdelinger er: Jobcenter (SSP), CDS, CSS

Ad. indsats 3. vil vi:

- Lægge op til politisk drøftelse om alkoholfrie rammer hvor børn færdes, først og fremmest alkoholfrie matrikler i dagtilbud og skoleregi
- Indgå dialog med idrætsfaciliteter om alkoholfrie rammer

Relevante centre og afdelinger er: Jobcenter (SSP), CDS, CSS og CBKE